

tijd

wonen
&interieur

LEVEN EN DOEN

www.trouw.nl | ZATERDAG 28 SEPTEMBER 2013

Trouw

inhoud

U kunt Ineke Hans
kennen van die bijzondere
knoflookpers

"Ik zit veel liever op mijn werk dan dat ik iets in huis doe of naar de film ga met mijn vriend en kind."

Ineke Hans behoort tot de top van de Nederlandse vormgevers. Ze wil alleen producten ontwerpen die écht iets toevoegen. Zoals een knoflookpers die gemakkelijk schoon te maken is

TEKST HENNY DE LANGE FOTO'S MERLIJN DOOMERNIK

‘Ik ben erg van de zelfredzaamheid’

Les 1

Doe wat je leuk vindt, dan hoef je nooit te werken

“Als je werk kiest dat je leuk vindt, zul je dat nooit ervaren als een last. Er zit iets niet goed als je je niet gelukkig voelt bij je werk. Natuurlijk is het leven niet altijd een roze wolk, maar als je je elke dag rot voelt over wat je doet, moet je iets anders gaan doen.

Ik weet dat dat makkelijk klinkt, het is eng om bijvoorbeeld een baan op te zeggen met een mooi salaris en een lease-auto. Maar weet dat het je eigen keuze was om die baan te accepteren. Het maakt niet uit wat je doet; of je nu achter de kassa zit, in een directiekamer, of meubels ontwerpt. Je hebt zelf de regie over je leven. Heb jedia baan alleen maar genomen om geld te verdienen terwijl je je er ongelukkig bij voelt, dan heb je dat deel van je leven niet goed ingericht.”

Les 2

Some dream, some do, and some do both

“Dit is een oude Marlboro-kreet. Het was het levensmotto van iemand die belangrijk voor me was en vorig jaar overleed. Het betekent voor mij dat je je dromen en ideeën ook moet probe-

ren te realiseren. Ook dat is gemakkelijk gezegd, want er moet natuurlijk wel brood op de plank komen. Maar ook hier geldt dat je het zelf in de hand hebt.

Ik kom uit een nuchtere familie, waarin het niet voor de hand lag dat ik naar de kunstacademie zou gaan. Op de middelbare school heb ik lang de schijn opgehouden dat ik misschien wel veearts zou willen worden. Maar mijn favoriete vakken waren tekenen, handvaardigheid en kunstgeschiedenis.

Het was mijn droom om kunstenaar te worden. Daarover stonden mijn ouders niet te juichen, maar ze hebben mijn keuze gerespecteerd.”

Les 3

Reflecteer

“Wat ben ik aan het doen? Voel ik me daar gelukkig bij? Dat zijn vragen die ik mezelf de afgelopen zomervakantie nog heb gesteld. Klopt het beeld nog dat ik voor ogen had toen ik productontwerper werd en is het erg als er iets is veranderd? Vind ik het nog steeds leuk? Het is goed om jezelf met die vragen te confronteren. Maar ook: ben ik wel sociaal genoeg?

Ik weet van mezelf dat ik helemaal niet sociaal ben. Ik zit veel liever op mijn werk dan dat ik iets in huis doe of naar de film ga met mijn vriend en kind. Het is goed om jezelf die spiegel voor te houden.”

Les 4

Als je het niet meer trekt, dan moet je duwen

“Soms zit ik ook wel eens bij de pakken neer, omdat iets anders loopt dan gehoopt, maar ik wil daarin niet zwelgen. Een probleem is alleen een probleem als je gelooft dat er geen oplossing is. Daarom pak ik mezelf bij de lurven. Ik ben erg van de zelfredzaamheid, dat zul je inmiddels wel gemerkt hebben. Als je ongelukkig bent en iets wilt veranderen, zul je dat zelf moeten aanpakken. Het komt je niet aanwaaien. Zeker in de kunst- en vormgevingswereld zitten maar weinig mensen op je te wachten. Mijn vriend is kunstenaar, hij maakt beelden voor de openbare ruimte. Het is hard werken met zijn tweeën. Maar bij de pakken neerzitten is geen oplossing.

En als je toch zwaar in de put belandt, probeer er dan uit te komen door elke dag één lichtpuntje te creëren. Al post je maar een brief. Dan kun je aan het eind van de dag toch zeggen: dat is wél goed gegaan vandaag.”

Les 5

Never stop questioning

“Blijf scherp. Blijf kritisch. Durf te falen en van mening te veranderen. ▶

Het belang van deze levensles leerde ik al op de middelbare school. Toen stelde ik mezelf de vraag: wil ik wel medicijnen studeren of veearts worden?

Bij het ontwerpen moet je soms advocaat van de duivel zijn en je afvragen: is het wel zo'n briljant ontwerp, waar hapert het?

Moet die stoel wellicht toch beter stapelen? Het is niet leuk, maar je moet dan toch weer aan het werk en schaven en bijstellen tot je geen negatieve antwoorden meer kan geven op je vragen.

Kritische vragen moet je ook stellen als ze haaks staan op de heersende opvattingen. Iedereen is op dit moment enthousiast over de 3D-printer. Ik denk zeker dat die impact zal hebben op het ontwerpersvak. Ik herinner me ook dat grafisch ontwerpers destijds erg zenuwachtig werden van photoshop. Het zou hun vak overbodig maken, maar grafisch ontwerpers zijn er nog steeds. De 3D-printer heeft ook z'n beperkingen. Er komt alleen kunststof uit, hij kan geen hout printen. En heel sterke tafelpoten kun je er ook (nog) niet mee maken.

Soms wordt het idee gewekt dat heel Nederland ontwerper wordt met dit soort apparaten, maar dat lijkt me niet realistisch. Het feit dat mensen een naaimachine hebben, maakt hen ook niet direct een modeontwerper. Een 3D-printer is iets nieuws waarmee een ontwerper kan werken en waarvan hij of zij de grenzen kan opzoeken, net als bij een lasersnijder of mondgeblazen glas. Je moet nooit de deur dichthouden voor nieuwe ontwikkelingen, maar je moet ook kritisch en realistisch blijven."

Les 6

Das Herz hat seine Gründe die der Verstand nicht kennt

"Dat klinkt erg zweverig, terwijl ik een heel pragmatisch meisje ben. Ik ben dol op rationaliseren, zeker in mijn werk. Maar het is lastig te duiden waarom ik besluit dat een ontwerp op een gegeven moment gewoon af is. Het is net als met verliefdheid. Soms heb je gewoon geen grip op de dingen. Je voelt dat het goed zit, maar je weet niet waarom.

Een mooi voorbeeld is de knoflookpers van roestvrijstaal die ik heb ontworpen. Hij ziet eruit als een kleine deegroller. Het is een beetje een lomp ding, maar super handig en makkelijk schoon te spoelen. Toen mijn medewerkster ging verhuizen en haar vriendinnen haar keu-

kenkastjes uitruimden, wilden ze hem weggoien. Ze zagen er een motoronderdeel in. Had ik gefaald als ontwerper? Had ik toch nog een slag moeten maken zodat hij herkenbaarder was? Nee, want het is juist een heel functioneel ontwerp, en eenmaal gebruikt spreekt het eigenlijk voor zichzelf. Ik heb kennelijk op het juiste moment besloten dat hij helemaal klopte en dat ik er niets meer aan moest veranderen."

Les 7

Relativeer

"Toen ik in Londen studeerde, bleek dat ze daar helemaal weg waren van de opkomende ontwerper Jasper Morrison. In mijn ogen was dat gewoon een modernist, dat hadden we in Nederland allang gehad. Wij hadden Marcel Wanders en Tejo Remy, die waren in mijn ogen veel vernieuwender. Maar toen ik hun werk destijds aan mijn medestudenten liet zien, werden ze daar niet warm van. Reis 400 kilometer en de wereld denkt heel anders dan wij hier. Relativeer wat jij belangrijk vindt. Wees bereid je blik bij te stellen."

Les 8

Of je snel of langzaam loopt: de weg is even lang

"Dat schreef een docent in een boek dat hij mij cadeau gaf bij het eindexamen van de middelbare school. Hij wist hoe ongeduldig ik ben. Alles moet met een moordgang in dit leven. Ik heb mezelf aangeleerd om de tijd te nemen en ook de zijpadjes van een doolhof in te lopen. Dat kan enorm verrijkend zijn. Het hoeft niet allemaal zo snel. Waarom zou ik bang zijn de boot te missen? Ontwerpen kan ik nog tot mijn 98ste."

Les 9

Accepteer een compliment

"Dat moet ik mezelf nog leren. Ik heb altijd neiging om me te verontschuldigen als iemand zegt dat ik iets goed heb gedaan. Ik kom niet uit een nest waar je trots bent op wat je hebt bereikt.

Daarmee wil ik niet zeggen dat ik geen liefhebberende ouders heb. In ons milieu was het vanzelfsprekend dat je je best deed. En dat was het dan. Ik merk nu hoe belangrijk het is om complimenten te aanvaarden. Zeg gewoon: dank je. Gun jezelf die feel-goodfactor. Mijn zoon? Die krijgt zoveel complimentjes."

Les 10

Wees jezelf

"Ik heb me, toen ik pas kwam kijken, een tijd onhandig gevoeld op officiële bijeenkomsten of ontwerpersfeestjes. Iedereen leek daar flitsend en hip, en ik kreeg het gevoel dat ik mezelf anders moest presenteren dan ik gewend was. Chiquer of intellectueler. Ook hier geldt weer dat ik dat van huis uit niet heb meegekregen. Ook heb ik niet geleerd om op een bepaald niveau te converseren. Met als gevolg dat ik er opgeprikt en verstijfd bij zat en me zorgen maakte of ik daardoor als saai en suf werd gezien. Ik ben er ook gewoon niet goed in om me ergens in te slijmen. Ik flap er altijd maar van alles uit.

Dat ik in mijn onhandigheid gewoon mezelf moet blijven, realiseerde ik me bijvoorbeeld tijdens een presentatie waarop Marcel Wanders zijn vriendin in bikini ondersteboven in een kroonluchter hangend de gasten champagne liet inschenken. Het paste helemaal bij Marcel. Maar het zou echt nergens op slaan als ik me zo zou presenteren. Ik moet me niet anders voordoen dan wie ik ben. Inmiddels realiseer ik me dat mijn achtergrond ook voordelen heeft. Ik ben grootgebracht met waarden als betrouwbaarheid, rechtvaardigheid, staan voor je principes en goed ondernemerschap. Daar kun je mee aankomen bij je opdrachtgevers, toch? Mijn vader, ooms en tantes behoorden tot de eerste generatie in mijn familie die ging studeren. Maar in ons gezin was de boerenachtergrond nog sterk voelbaar. Mijn opa was maar een boerenknecht in Gramsbergen die op zijn dertiende moest gaan werken. Op zijn 63ste werd hij geridderd, op voorspraak van de zoon van de boer voor wie hij zijn hele leven heeft gewerkt. In de oorlog was de boerderij plat gebombardeed en de boer was daarbij omgekomen. Mijn opa heeft het bedrijf toen weer opgebouwd en geleid tot de zoon van de boer het overnam. Ik was 5 jaar toen mijn opa ridder werd en ik herinner me nu nog hoe trots ik op hem was." ■

“Ik moet me niet anders voordoen dan dat ik ben.”

Ik kan me niet goed ergens in slijmen

Ineke Hans

Ineke Hans (1966, Zelhem) studeerde in 1991 af aan ArtEZ, de kunstacademie in Arnhem. Daarna vertrok ze naar Londen, waar ze een masteropleiding volgde voor meubelontwerpen. Ze wilde graag ontwerpen voor de industrie en niet voor musea. Maar in die tijd was dat moeilijk in Nederland. De nadruk bij de designopleidingen lag sterk op het conceptuele aspect; het verhaal achter het ontwerp woog zwaarder dan hoe het eruit zag en of het bruikbaar was.

Na haar master werkte Hans drie jaar voor het woonwarenhuis Habitat, waar het ontwerpen van meubels haar zo goed afging dat ze ook andere artikelen mocht ontwikkelen. In 1998 kwam ze terug naar Nederland en richtte haar eigen studio op: INEKEHANSARNHEM. Sindsdien heeft ze een scala aan producten ontworpen, van (kantoor)meubilair voor onder meer Ahrend, Cappellini en Magis, tot serviesgoed en keukenartikelen. Het conceptuele denken bleek uiteindelijk een sleutel tot haar werk voor de industrie. Uitgangspunt is dat ze alleen producten wil maken die op z'n minst nieuw zijn. Ze ontwikkelde onlangs met nieuwe materialen, zoals vlasvezels en biologische harsen, picknickbanken voor de provincie Drenthe. Ook werkt ze vaak met gerecyclede kunststoffen.

Ineke Hans woont samen met beeldend kunstenaar Alphons ter Avest. Samen hebben ze een 13-jarige zoon, Felix.